

Samling af Afgørelser

Sag C-580/12 P

Guardian Industries Corp.

og

**Guardian Europe Sàrl
mod
Europa-Kommissionen**

»Appel — karteller — markedet for planglas i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS) — fastsættelse af priser — beregningen af bødens størrelse — hensyntagen til virksomhedernes interne salg — rimelig frist — formaliteten vedrørende dokumenter, der er fremlagt med henblik på retsmødet for Retten«

Sammendrag – Domstolens dom (Tredje Afdeling) af 12. november 2014

1. *Retslig procedure — sagsbehandlingstid ved Retten — rimelig frist — tvist vedrørende forekomsten af en overtrædelse af konkurrencereglerne — manglende iagttagelse af den rimelige frist — følger — ansvar uden for kontraktforhold — begæring støttet på en urimelig lang varighed af proceduren for Retten — dommerkollegiets sammensætning*

(Art. 256, stk. 1, TEUF; Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, art. 47, stk. 2)

2. *EU-retten — principper — retten til forsvar — princippet om processuel ligestilling — overholdelse under en retssag — rækkevidde — fremlæggelse af en sagsakt den sidste arbejdsdag inden dagen for retsmødet — formaliteten — betingelser*

(Instruksen for justitssekretæren ved Retten, art. 11, stk. 3)

3. *Konkurrence — bøder — størrelse — fastsættelse — Kommissionens skøn — grænser — overholdelse af ligebehandlingsprincippet — beregning af bødens grundbeløb — beregningsmetode fastsat i Kommissionens retningslinjer — afsætning, som er direkte eller indirekte forbundet med overtrædelsen — omsætning, der er taget i betragtning — udelukkelse af omsætning inden for virksomhedsgruppen — forskelsbehandling af ikke-vertikalt integrerede virksomheder — tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet*

(Art. 81, stk. 1, EF; Rådets forordning nr. 1/2003, art. 23, stk. 2 og 3; Kommissionens meddelelse 2006/C 210/02, punkt 13)

4. *Konkurrence — bøder — størrelse — fastsættelse — domstolsprøvelse — Unionens retsinstitutters fulde prøvelsesret — rækkevidde — begrænsning — overholdelse af princippet om forbud mod forskelsbehandling — Kommissionens beslutning behæftet med en tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet — virkning — nedsættelse af bødens størrelse til at omfatte den berørte virksomhed*

(Rådets forordning nr. 1/2003, art. 23, stk. 2 og 3, og art. 31)

1. En tilsidesættelse fra en af Unionens retsinstitutters side af dens forpligtelse ifølge artikel 47, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder til at pådømme de sager, som den får forelagt, inden en rimelig frist, bør imødegås med, at der indbringes et erstatningssøgsmaal for Retten, idet et sådant søgsmaal udgør en effektiv afhjælpning.

Det følger heraf, at en påstand om erstatning for det tab, der er forårsaget af Rettens manglende iagttagelse af en rimelig sagsbehandlingstid, ikke kan forelægges direkte for Domstolen inden for rammerne af en appel, men skal indbringes for Retten selv.

Det tilkommer i denne henseende Retten, der er kompetent i medfør af artikel 256, stk. 1, TEUF, at tage stilling til sådanne erstatningskrav, idet den skal træffe sin afgørelse i en anden sammensætning end den, der behandlede den sag, som gav anledning til den procedure, hvis varighed kritiseres, og idet den skal anvende de kriterier, der er fastlagt i præmis 91-95 i dom Gascogne Sack Deutschland mod Kommissionen (EU:C:2013:768).

(jf. præmis 17-19)

2. Princippet om overholdelse af retten til kontradiktion udgør et grundlæggende princip i EU-retten. Dette princip ville blive tilsidesat, hvis en retsafgørelse baseredes på faktiske omstændigheder og dokumenter, som parterne eller en af disse ikke har kunnet skaffe sig kendskab til, og som de således ikke har kunnet tage stilling til. Princippet om processuel ligestilling, der følger af selve begrebet en retfærdig rettergang, og som har til formål at sikre ligevægt mellem sagens parter og således sikre, at ethvert dokument, der forelægges for retsinstituten, kan vurderes og anfægtes af alle sagens parter, indebærer en forpligtelse til at give begge parter rimelig mulighed for at fremlægge sin sag, herunder sine beviser, under betingelser, der ikke stiller ham i en situation, der er til hans ugunst i forhold til modparten.

I denne forbindelse udgør den omstændighed, at et dokument fremlagt af en af parterne kan antages til realitetsbehandling, ikke en tilsidesættelse af retten til kontradiktion, idet den anden part dels havde tre dage til at gøre sig bekendt med indholdet heraf inden retsmødet, og en sådan frist, på grund af dette dokumentets art og indhold, ikke kan anses for at være uforholdsmæssig kort, uanset overholdelsen af artikel 11, stk. 3, i instruksen for justitssekretæren, dels anmodede den anden part hverken om skriftligt at kommentere dette dokument eller om udsættelse af retsmødet.

(jf. præmis 30, 31-33 og 34)

3. Selv om Kommissionen på det konkurrenceretlige område råder over et skøn med hensyn til beregningen af bødens størrelse, er udøvelsen af denne beføjelse bl.a. begrænset af de vejledende bestemmelser, som Kommissionen selv har pålagt sig i navnlig retningslinjerne for beregning af bøder efter artikel 23, stk. 2, litra a), i forordning nr. 1/2003.

I henhold til punkt 13 i disse retningslinjer anvender Kommissionen med henblik på at fastsætte bødens grundbeløb værdien af virksomhedens afsætning af varer eller tjenester, som er direkte eller indirekte forbundet med overtrædelsen, i det relevante geografiske område inden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde. Dette punkt 13 har til formål at tage udgangspunkt i et beløb, der afspejler overtrædelsens økonomiske betydning og virksomhedens bidrag til denne overtrædelse. Selv

om begrebet afsætningens værdi i dette punkt 13 i denne forbindelse ikke kan udvides til at omfatte den del af den pågældende virksomheds afsætning, der ikke falder ind under det påståede kartels anvendelsesområde, vil det således alligevel stride mod det formål, der forfølges med denne bestemmelse, hvis dette begreb forstås således, at det kun gælder for den del af omsætningen, der er opnået ved hjælp af den afsætning, hvor det er fastslået, at den reelt var berørt af dette kartel. En sådan begrænsning vil desuden kunstigt nedtone den økonomiske betydning af den overtrædelse, der er begået af en bestemt virksomhed, eftersom den omstændighed, at der kun er fundet begrænsede direkte beviser for, hvilken afsætning der reelt var berørt af kartellet, i sig selv vil indebære, at der pålægges en bøde, som står i misforhold til det pågældende kartels anvendelsesområde. En sådan tilskyndelse til manglende åbenhed vil også stride mod målet om, at overtrædelser af artikel 81 EF skal undersøges og straffes effektivt, og kan derfor ikke tillades. Derudover er den del af den samlede omsætning, der hidrører fra salget af de varer, som er genstand for overtrædelsen, bedst egnet til at afspejle overtrædelsens økonomiske betydning.

Der er derfor ikke nogen grund til at sondre mellem disse salg, afhængigt af, om de er foretaget til uafhængige tredjeparter eller til enheder, der tilhører den samme virksomhed. Hvis der ikke blev taget hensyn til værdien af den afsætning, der er omfattet af sidstnævnte kategori, ville de vertikalt integrerede selskaber nødvendigvis blive begunstiget på uberettiget vis ved at give dem mulighed for at undgå at blive pålagt en sanktion, der står i forhold til deres betydning på markedet for de af overtrædelsen omfattede produkter. Ud over den fordel, som kan forventes ved en horisontal aftale om prisfastsættelse i forbindelse med salg til uafhængige tredjeparter, kan vertikalt integrerede virksomheder således også i to forskellige henseender drage fordel af en sådan aftale på det efterfølgende marked for de forarbejdede produkter, der indeholder de produkter, som er genstand for overtrædelsen.

Da der med hensyn til bødens størrelse ikke kan udøves forskelsbehandling af de virksomheder, som har medvirket i samme overtrædelse af artikel 81, stk. 1 EF, følger det heraf, at vertikalt integrerede virksomheder med henblik på fastlæggelsen af denne omsætning befinder sig i en situation, der kan sammenlignes med situationen for ikke vertikalt integrerede virksomheder. Eftersom ligebehandlingsprincippet kræver, at ensartede situationer ikke må behandles forskelligt og forskellige situationer ikke behandles ens, medmindre forskelsbehandlingen er objektivt begrundet, skal disse to typer virksomheder derfor behandles ens. Hvis interne salg blev udelukket fra den relevante omsætning, ville førstnævnte blive begunstiget, idet deres relative vægt i overtrædelsen nedbringes til skade for de andre.

(jf. præmis 51, 55-60, 62 og 63)

4. Hvis et anbringende med henblik på at opnå en nedsættelse af størrelsen af en bøde pålagt for overtrædelse af konkurrencereglerne, tages til følge, er det Domstolens opgave i henhold til den fulde prøvelsesret at vurdere de konkrete omstændigheder og overtrædelsens art og på grundlag heraf tage stilling til bødens størrelse.

Hvad angår en bøde, for hvilken Kommissionen har fastsat størrelsen efter en metode, der tilsidesætter ligebehandlingsprincippet, kan Domstolen bl.a. nedsætte denne bøde, forudsat at enhver forskelsbehandling mellem de virksomheder, som har medvirket i overtrædelsen, undgås.

(jf. præmis 69, 72, 75 og 78)